

[Poul Dam.]

Vi har på mange måder set tegn på afspænding, ikke lige i disse dage, i hvert fald ikke overalt; men vi har alligevel set et tegn på afspænding imellem supermagterne, og det har givet en naturlig mulighed for nedgang i militærundergifterne, sådan som jeg måske må erindre om at det blev forudsagt i den protokol, der blev udfærdiget efter de mislykkede regeringsforhandlinger imellem socialdemokratiet og socialistisk folkeparti; og den nedgang i militærundergifterne, som en afspænding muliggør, kunne med rimelighed komme u-landshjælpen til gode. En procentvis beskednen beskæring af de militære programmer ville i en håndvending give de finansielle muligheder for en u-landshjælp, som nåede op på den størrelse, vi ønsker. Det er let nok at nå det allerede i 1970, hvis man vil tage konsekvensen af den moderne udvikling og flytte pengene fra de militære budgetter over til den internationale solidaritets budgetter, og man kunne måske tilføje, at en sådan overflytning jo også med hensyn til de valutariske problemer må føles naturlig. Materielanskaffelserne til militæret medfører et betydeligt valutaforbrug. Hvis man sparer det, bliver der en besparelse på valutaregnskabet, som kunne muliggøre, at man brugte en del mere, end man ellers havde regnet med, til den multilaterale hjælp.

Vanskelighederne er virkelige nok, men de er ikke uoverstigelige, og socialistisk folkeparti ville gerne være med til de indgreb, som skulle muliggøre en u-landsbistand, som allerede i 1970-71 nåede op på den ene procent.

Jeg må måske tilføje nogle få bemærkninger om det mere almene i hele vor u-landspolitik. Målsætningen for denne er jo ikke givet alene med udgiftsrammen. Der er en række spørgsmål i forbindelse med, hvordan hjælpen skal ydes. Jeg skal kun pege på, at der i diskussionen om multilateral og bilateral hjælp måske ofte bliver taget for lidt hensyn til de mange mulige mellemformer. Nogle af dem har vi med stort udbytte gennemført. Vi har således en kursusvirksomhed her i landet, der har en række af den bilaterale virksomheds fordele, men som, så vidt jeg er orienteret, bliver regnet for en multilateral hjælp. Man kunne tænke sig en forøget anvendelse af flerlandsprojekterne.

Vi har nogle nordiske fællesprojekter. Man kunne vel tænke sig nogle projekter, hvor andre lande arbejdede sammen. Det ville også være i afspændingens tjeneste, om f. eks. ét eller flere nordiske lande kunne samarbejde med ét eller flere af de østeuropæiske lande, som er så stærkt interesseret i u-landsproblemer. Man kunne f. eks. tænke sig, at Danmark og Polen kunne stå for et sådant projekt. Videre kunne man måske opstille en målsætning, som kunne hedde noget i retning af multilateral koordinering med bilateral eksekvering. Jeg beklager, at der var et lille dansk ord midt imellem fremmedordene.

Foruden spørgsmålet om, hvordan hjælpen skal ydes, er der spørgsmålet: hvad er hjælpens egentlige formål? Hvis man gør dette alt for enkelt, tror jeg, man løber vild. Man taler om økonomisk vækst, og det er jo meget godt, og man taler om demokrati, som jeg forstod hr. Lembourn satte i modsætning til socialisme, hvad jeg selv sagt ikke er ganske enig med ham i. Spørgsmålet er jo: er økonomisk vækst tilstrækkelig? Er der ikke i u-landene brug for meget andet, for noget, man kunne kalde social modning, en udvikling af samfundssystemerne frem mod noget, der ikke nødvendigvis skulle være en kopi af de europæiske samfund, men altså skulle være et sociologisk mere udviklet samfund? Vi ønsker materiel vækst, men vi ønsker også demokratisk og kulturel vækst, og det tror jeg nok man må have for øje i en række af aktionerne.

Det er her ikke uden betydning, hvilket livssyn man har, og hr. Lembourn må undskylde mig — selv om jeg selvfølgelig er glad for, at han citerede denne radioudsendelse, som ingen andre synes at have hørt — når han klager over, at jeg talte om et socialistisk livssyn. Det forekommer mig at være ganske klart, at det syn, hvorudfra man skal drive u-landspolitik, må hænge sammen med det syn, hvorudfra man driver indenrigspolitik, og når man er socialist, så må man også være det i u-landspolitikken. Det kan ikke være anderledes, ellers bliver det en naiv, forskelsløs hjælpen i blinde. Man må ikke hjælpe i blinde eller støtte i blinde. Det er kun dér, hvor hjælpen gavner folket, at hjælpen har mening. Pengene skal hverken havne i magthavernes egne lommer,